

Llamu Ymlaen – Asedau – Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili

Blwyddyn archwilio: 2021-22

Dyddiad cyhoeddi: Gorffennaf 2022

Cyfeirnod y ddogfen: 3086A2022

Paratowyd y ddogfen hon at ddefnydd mewnol Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili fel rhan o'r gwaith a gyflawnir/sydd i'w gyflawni yn unol ag Adran 17 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004, ac Adran 15 o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015].

Ni chymerir unrhyw gyfrifoldeb gan yr Archwilydd Cyffredinol na staff Archwilio Cymru mewn perthynas ag unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog neu gyflogai arall yn rhinwedd ei swydd unigol, nac i unrhyw drydydd parti.

Os derbynnir cais am wybodaeth y gallai'r ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000.

Mae'r Cod adran 45 yn nodi'r arfer o ran ymdrin â cheisiadau a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus, gan gynnwys ymgynghori â thrydydd partion perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru ac Archwilio Cymru yn drydydd partion perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynghylch datgelu neu aildefnyddio'r ddogfen hon at Archwilio Cymru yn swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Cynnwys

Wrth fwrw ymlaen â'r newidiadau sylweddol arfaethedig i asedau, wedi'u llywio gan ei brofiadau o'r pandemig, mae angen dull gweithredu tymor hwy ar y Cyngor.

Crynodeb	4
Rhan un: Adroddiad manwl	8
Wrth fwrw ymlaen â'r newidiadau sylweddol arfaethedig i asedau, wedi'u llywio gan ei brofiadau o'r pandemig, mae'r Cyngor yn gofyn am ddull gweithredu tymor hwy	8
Er bod y Cyngor yn bwriadu gwneud newidiadau sylweddol i wasanaethau a swyddfeydd, nid oes ganddo strategaeth asedau tymor hwy gwbl integredig	8
Nid yw dealltwriaeth y Cyngor o dueddiadau tymor hwy a chyfranogiad trigolion wrth lunio ei agenda strategol wedi'i datblygu'n ddigonol ar hyn o bryd	11
Mae trefniadau'r Cyngor yn cefnogi ystyriaeth weithredol o'i ddyletswyddau statudol, fodd bynnag, gall diffyg capasiti staff gyfyngu ar gyflawni'r newidiadau arfaethedig	13
Er mwyn adlewyrchu ei uchelgais gynyddol, gall y Cyngor gryfhau ei ddefnydd o ddata i lywio ei ddealltwriaeth o berfformiad	15
Rhan dau: ymateb y Cyngor	17

Crynodeb

Yr hyn a adolygwyd gennym a pham

- 1 Gwnaethom adolygu trefniadau'r Cyngor ar gyfer rheoli ei asedau gan ganolbwyntio'n bennaf ar swyddfeydd ac adeiladau y mae'r Cyngor yn darparu gwasanaethau i'w drigolion ohonynt. Edrychwyd ar sut mae'r Cyngor yn cynllunio'n strategol y defnydd o'i asedau, sut mae'n monitro'r defnydd o'i asedau a sut mae'n adolygu ac yn gwerthuso effeithiolrwydd ei drefniadau.
- 2 Gwnaethom gynnal yr adolygiad hwn a'r byd yn symud ymlaen, gan ddefnyddio profiadau pandemig COVID-19 byd-eang, i edrych ar sut mae cynghorau'n cryfhau eu gallu i drawsnewid, addasu a chynnal y gwaith o ddarparu gwasanaethau, gan gynnwys y rhai a ddarperir mewn partneriaeth â rhanddeiliaid a chymunedau allweddol.
- 3 Pan ddechreuom ein gwaith archwilio o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, roeddem yn cydnabod y byddai'n cymryd amser i gyrff cyhoeddus ymgorffori'r egwyddor datblygu cynaliadwy, ond gwnaethom hefyd nodi ein disgwyliad y byddem, dros y tymor canolig, yn disgwyl i gyrff cyhoeddus allu dangos sut mae'r Ddeddf yn llunio'r hyn y maent yn ei wneud. Mae bellach yn agosáu at saith mlynedd ers pasio Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol ac rydym bellach yn ail gyfnod adrodd y Ddeddf. Felly, byddem yn awr yn disgwyl i gyrff cyhoeddus allu dangos bod y Ddeddf yn rhan annatod o'u ffordd o feddwl ac yn llunio'n wirioneddol yr hyn a wnânt.
- 4 Roedd tri phrif nod i'r prosiect:
 - cael sicrwydd bod cynghorau'n rhoi trefniadau ar waith i drawsnewid, addasu a chynnal y modd y darperir gwasanaethau;
 - esbonio'r camau y mae cynghorau'n eu cymryd yn unigol ac ar y cyd i gryfhau eu trefniadau yn ogystal â gwreiddio'r egwyddor datblygu cynaliadwy ymhellach;
 - ysbrydoli cynghorau a sefydliadau eraill i gryfhau eu trefniadau ymhellach drwy gasglu a rhannu enghreifftiau o arferion nodedig a dysgu a gwneud argymhellion priodol.
- 5 Mae sylfaen asedau'r Cyngor yn un o'r rhai mwyaf ar draws y sector cyhoeddus yng Nghymru ac yn 2021 cafodd brisiad o £1.18 biliwn ac roedd yn cynnwys y mathau o asedau a nodir yn Arddangosyn 1.

Arddangosyn 1: sylfaen asedau

Mae'r tabl isod yn nodi sylfaen asedau'r Cyngor yn 2019 a 2021.

Math o ased	Nifer yn 2019	Nifer yn 2021
Swyddfeydd Corfforaethol Craidd	– 11	– 12
Ysgolion	– 87	– 87
Canolfannau hamdden	– 11	– 11
Adeiladau a Safleoedd Gweithredol Eraill ¹	– 223	– 235
Prydlesu Allan (adeiladau, adeiladau rhannol, unedau busnes a phrydlesi tir lle mae adeiladau'n eiddo i eraill) ²	– 423	– 435
Cyfanswm nifer yr adeiladau	– 755	– 780
Adeiladau dros ben	– 16	– 14

Ffynhonnell: dadansoddiad Archwilio Cymru

6 Cynhaliwyd yr adolygiad gennym yn ystod y cyfnod o fis Hydref 2021 i fis Chwefror 2022.

¹ Rhain cynnwys: safleoedd amwynder dinesig, ccanolfannau imiwneidd, canolfannau addysg gymunedol, cefn gwlad gwasanaeth adeiladau Dechrau'n Deg, libraries, cerddums a thwristiaeth lleoliadau, adeiladau gweithredol gwasanaethau cymdeithasol a phafiliynau chwaraeon.

² Mae'r rhain yn cynnwys 343 datblygu economaidd unedau gan gynnwys unedau diwydiannol a busnes, prydlesi adeiladu i sefydliadau eraill a phrydlesi tir lle mae'r adeiladau'n eiddo i eraill sefydliadau

Yr hyn a ganfuwyd gennym

- 7 Ceisiodd ein hadolygiad ateb y cwestiwn: Rwy'n credu bod dull strategol y Cyngor o ymdrin â'i asedau yn effeithiol yn helpu'r Cyngor i gryfhau ei allu i drawsnewid, addasu a chynnal y gwaith o ddarparu ei wasanaethau yn y tymor byr a'r tymor hwy?
- 8 Yn gyffredinol, canfuom fod angen dull gweithredu tymor hwy ar y Cyngor i fwrw ymlaen â'i newidiadau sylweddol arfaethedig i asedau, wedi'u llywio gan ei brofiadau o'r pandemig. Daethom i'r casgliad hwn oherwydd:
- er bod y Cyngor yn bwriadu gwneud newidiadau sylweddol i wasanaethau a swyddfeydd, nid oes ganddo strategaeth asedau hirach wedi'i hintegreiddio'n llawn;
 - nid yw dealltwriaeth y Cyngor o dueddiadau tymor hwy a chyfranogiad trigolion wrth lunio ei agenda strategol wedi'i datblygu'n ddigonol ar hyn o bryd;
 - mae trefniadau'r Cyngor yn cefnogi ystyriaeth weithredol o'i ddyletswyddau statudol, fodd bynnag, gall diffyg capasiti staff gyfyngu ar gyflawni'r newidiadau arfaethedig; ac
 - er mwyn adlewyrchu ei uchelgais gynyddol, gall y Cyngor gryfhau ei ddefnydd o ddata i lywio ei ddealltwriaeth o berfformiad.

Recommendations

Arddangosyn 2: argymhelliad2

Mae'r tabl isod yn nodi'r argymhellion a nodwyd gennym yn dilyn yr adolygiad hwn.

Argymhellion

Datblygu strategaeth asedau tymor hwy

- A1 Wrth ddatblygu ei strategaeth rheoli asedau, dylai'r Cyngor sicrhau ei fod:
- yn ystyried tueddiadau tymor hwy a allai effeithio ar y gwasanaethau a ddarperir a'r defnydd effeithlon o asedau;
 - sicrhau cysondeb â chanlyniadau dogfennau strategol perthnasol eraill, gan gynnwys datgarboneiddio a strategaethau digidol;
 - yn nodi canlyniadau arfaethedig y Cyngor dros y tymor byr, y tymor canolig a'r tymor hwy;
 - yn nodi mesurau perfformiad CAMPUS sy'n rhoi cipolwg i'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau; a

Argymhellion

- diwygio meini prawf y Cynllun Rheoli Ardal Gwasanaeth i gynnwys ystyriaeth weithredol o anghenion preswylwyr yn y tymor canolig i'r tymor hwy.
-

Adnoddau Diogel

- A2 Sicrhau adnoddau digonol a medrus i gyflawni'r weledigaeth strategol yn effeithiol, gan gynnwys:
- rheoli'r broses o waredu neu drosglwyddo asedau dros ben;
 - gweithredu atebion digidol; ac
 - ymgysylltu â chymunedau a'u cynnwys yn eu hanghenion.
-

Gwerthuso manteision gweithio mewn partneriaeth

- A3 Cydweithio â phartneriaid yn y sector cyhoeddus ledled Gwent i werthuso manteision posibl datblygu dull hirdymor strategol o ymdrin ag un ystâd gyhoeddus.

Rhan un: adroddiad manwl

Wrth fwrw ymlaen â'r newidiadau sylweddol arfaethedig i asedau, wedi'u llywio gan ei brofiadau o'r pandemig, mae'r Cyngor yn gofyn am ddull gweithredu tymor hwy

Er bod y Cyngor yn bwriadu gwneud newidiadau sylweddol i wasanaethau a swyddfeydd, nid oes ganddo strategaeth asedau tymor hwy gwbl integredig

Pam mae gosod gweledigaeth glir yn bwysig

9 Mae strategaeth rheoli asedau glir a chynlluniau cyflawni datblygedig yn bwysig er mwyn nodi'r defnydd a fwriedir o asedau dros y tymor byr a'r tymor hwy; y cyllid sydd ar gael i gynnal a datblygu asedau, yn ogystal â'r lefel ddisgwyliedig o alw am ddarparu gwasanaethau yn y dyfodol, a'r gost o'u darparu. Mae hefyd yn bwysig nodi sut mae'r strategaeth rheoli asedau yn cyd-fynd ac wedi'i hintegreiddio â strategaethau perthnasol eraill gan gynnwys gweithio ystwyth, y gweithlu, lleihau digidol a charbon. Gall dysgu o'r newidiadau a achoswyd gan bandemig Covid-19 byd-eang helpu Cynghorau i gryfhau eu gallu i drawsnewid, addasu a chynnal y modd y darperir gwasanaethau.

Yr hyn a ganfuwyd gennym

- Mae strategaeth rheoli asedau 2019-2024 y Cyngor (y strategaeth) yn nodi ei weledigaeth bresennol ar gyfer asedau sydd³;
 - 'cael y tir a'r eiddo priodol, yn y lle iawn, yn gweithredu yn y ffordd gywir, i hwyluso'r gwaith o ddarparu gwasanaethau'r Cyngor yn ddiogel ac yn effeithiol.'

³ Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili (Mai 2019) [Asset Management Strategy- Property and Land](#)

(Er gwaethaf yr ymdrechion gorau, nid oeddem yn gallu dod o hyd i fersiynau Cymraeg o'r adroddiad hwn ar wefan y Cyngor.)

- Ar gyfer adeiladau, mae'r strategaeth yn nodi'r ddau amcan canlynol:
 - cadw digon o adeiladau sy'n cael eu cynnal a'u cadw'n dda, sy'n hygyrch, yn ddiogel, yn effeithlon o ran ynni ac yn ddiogel i gefnogi a hwyluso'r gwaith o ddarparu gwasanaethau'r Cyngor yn effeithiol ar hyn o bryd ac yn y dyfodol; a
 - cadw adeiladau ar brydles lle maent yn darparu incwm referniw net i'r Cyngor neu lle mae'r Cabinet yn cyfarwyddo eu bod yn cael eu cadw i ddarparu budd economaidd neu gymdeithasol i'r fwrdeistref.
- Mae'r strategaeth yn tynnu sylw at nodau'r nod o leihau nifer yr adeiladau penodol a rhesymoli swyddfeydd corfforaethol i brif safle Tredomen y Cyngor yng ngoleuni'r cynnydd mewn gweithio hyblyg ac ystwyth yn 2019.
- Fodd bynnag, nid yw'r strategaeth yn cynnwys canlyniadau mesur i ganiatáu i'r Cyngor ddangos cynnydd o ran cyflawni amcanion a nodau'r strategaeth.
- Ers 2019, mae'r Cyngor wedi cytuno ar nifer o gynlluniau strategol eraill a allai ddylanwadu ar ei ddefnydd o asedau, gan gynnwys datgarboneiddio, ei raglen llunio lle a lles a chwsmeriaid a digidol. Nid yw'r Cyngor wedi integreiddio'n llawn eto, er enghraifft, ymgorffori'r strategaeth datgarboneiddio ym model gweithredu'r cyngor a allai ddylanwadu ar sut y defnyddir asedau dros y tymor canolig i'r tymor hwy.
- Mae tîm gwasanaethau eiddo'r Cyngor yn gweithredu model landlordiaid corfforaethol sy'n goruchwyllo cynllunio strategol; datblygu a chynnal a chadw'r ystâd; diddymusol o asedau, a gwasanaethau ynni. Mae gan y tîm ddata eang sy'n darparu trosolwgmanwl o'r sylfaen asedau gyfredol.
- Mewn ymateb i argymhellion archwilio blaenorol⁴, mae'r Cyngor wedi datblygu proses flynyddol o Gynllun Rheoli Asedau Gwasanaeth (SAMP). Mae gwasanaethau'n defnyddio'r meini prawf cyson canlynol i adolygu perfformiad asedau:
 - **Cydymffurfio:** Sicrhau bod asedau'n cydymffurfio â gofynion statudol a rheoliadol;
 - **Amod:** Cynnal asedau i gyflwr boddhaol i gefnogi'r gwaith o ddarparu gwasanaethau;
 - **Addasrwydd:** Sicrhau bod asedau yn addas i'r diben;
 - **Digonolrwydd:** Sicrhau bod yr asedau sydd ar gael yn bodloni gofynion gwasanaeth cyfredol a disgwylidig;
 - **Hygyrchedd:** Sicrhau bod asedau mor hygyrch â phosibl i bob defnyddiwr gwasanaeth; a
 - **Chynaliadwyedd:** Cynnal asedau i sicrhau'r bywyd gweithredol mwyaf posibl a lleihau'r effaith negyddol bosibl ar yr amgylchedd

⁴ Swyddfa Archwilio Cymru (2013) Adolygiad o'r Strategaeth Rheoli Asedau (Tir ac Eiddo)

- Drwy'r broses flynyddol hon, gall gwasanaethau nodi gofynion cynnal a chadw ychwanegol neu waredu asedau dros ben a gallant ddefnyddio'r wybodaeth i reoli risgiau sy'n seiliedig ar asedau.
- Fodd bynnag, nid yw meini prawf SAMP yn gofyn yn benodol am wasanaethau i ddangos barn preswylwyr. Er y gall gwasanaethau wedyn ddefnyddio dulliau eraill i gynnwys preswylwyr megis ymgysylltu ffurfiol, nid yw safbwyntiau preswylwyr a allai ddefnyddio neu a allai ddefnyddioerices wedi'u cynnwys yn y meini prawf adolygu ar hyn o bryd.
- Ers dechrau 2020, mae'r modd y mae'r Cyngor yn darparu llawer o'i wasanaethau ac felly mae ei ddefnydd o asedau wedi newid o ganlyniad i gyfyngiadau'r llywodraeth a osodwyd i leihau lledaeniad COVID-19. Mae'r Cyngor wedi cydnabod y gellir cadw llawer o'r newidiadau hynny a fydd yn caniatáu iddo gynyddu graddfa a chyflymder yr amcanion a nodir yn ei strategaeth rheoli asedau bresennol.
- Mae gan ddau o'r deg adolygiad Corfforaethol, o dan Raglen Drawsnewid Tîm Caerffili, y potensial mwyaf i effeithio ar ddefnydd y Cyngor o asedau: y rheini yw Gweithio hyblyg (swyddfeydd) a Gwasanaethau ⁵Galw i Mewn (canolfannau cymunedol).
- Mae'r Cyngor wedi nodi nifer o ganlyniadau posibl ar gyfer yr adolygiadau hynny yn y dyfodol gan gynnwys:
 - preswylwyr yn gallu cael mynediad at wasanaethau a chyfleusterau lluosog o un lleoliad;
 - gostyngiad sylweddol yn nifer yr adeiladau cyhoeddus (lle gall preswylwyr dderbyn gwasanaeth) y mae'r Cyngor yn berchen arnynt neu'n eu prydlesu;
 - llai o ofynion o ran swyddfeydd corfforaethol;
 - adeiladau gweinyddol yn cael eu hailbwrpasu i ddarparu cymysgedd priodol o ddesgiau sefydlog / desgiau poeth, mannau cyffwrdd, mannau tawel a mannau cyfarfod; ac
 - ôl troed carbonwedi'i ail-greu;
- Ar adeg ein gwaith maes, nid oedd y Cyngor wedi datblygu mesurau llwyddiant yn llawn eto i ddangos ei gynnydd o ran cyflawni'r canlyniadau a fwriadwyd.
- Mae'r tîm adolygu Gwasanaethau Galw i Mewn wedi nodi bod gan y Cyngor ormod o adeiladau cyhoeddus. Mewn ymateb, mae'r tîm yn datblygu opsiynau i leihau nifer yr adeiladau sy'n wynebu'r cyhoedd i lai o ganolfannau cymunedol sydd wedi'u lleoli'n well a all gefnogi darpariaeth ystywyth wedi'i galluogi'n ddigidol ar ôl y pandemig.

⁵ Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili Cabinet (22 Gorffennaf 2020) [Strengthening Team Caerphilly](#)

(Er gwaethaf yr ymdrechion gorau, nid oeddem yn gallu dod o hyd i fersiynau Cymraeg o'r adroddiad hwn ar wefan y Cyngor.)

- Mae'r Cyngor yn ystyried datblygu strategaeth 5 mlynedd i lywio ei ddull gwasanaeth Galw i Mewn a allai roi cyfle i nodi maint y newid a ragwelir a'r mesurau llwyddiant cysylltiedig.
- Fel rhan o'r adolygiad o weithio hyblyg aco llywio ei gynlluniau swyddfeydd ar gyfer y dyfodol, a fydd yn mynd y tu hwnt i uchelgeisiau a nodwyd yn flaenorol, cynhaliodd y Cyngor arolwg o staff yn 2020 a 2021 i ddeall eu barn.
- Yn 2021, roedd canran uwch o'r staff hynny a ymatebodd yn cefnogi gweithio ystwyth o'i gymharu â 2020. Yn 2021 nododd 42% o ymatebwyr eu bod am weithio gartref yn bennaf o gymharu â 23% yn 2020. Nododd 42% arall o'r ymatebwyr eu bod yn ffafrio gweithio'n gyfartal rhwng y cartref a'r swyddfa. Roedd 11% am gael eu lleoli'n bennaf yn y swyddfa gyda gwaith cartref achlysurol. Roedd 1% o'r ymatebwyr am weithio yn y swyddfa yn unig tra bod 4% o'r ymatebwyr wedi gofyn am opsiwn arall.
- Mae'r Cyngor wedi datblygu proses gategoreiddio ar gyfer holl rolau'r staff ac mae'n archwilio lefel yr offer TG a digidol perthnasol sydd eu hangen i gefnogi staff i weithio'n effeithiol mewn ffordd ystwyth. Mae'r Cyngor yn bwriadu cynnal portffolio eiddo ac asesiad o'r effaith economaidd ar effaith llai o swyddfeydd.
- Ar adeg ein gwaith maes, nid oedd y Cyngor wedi cwblhau ei ddull o weithio hyblyg eto. Mae'r broses o gwblhau'r dull gweithredu terfynol yn rhoi cyfle i'r Cyngor egluro maint y newid a'r mesurau llwyddiant y bydd yn eu defnyddio i ddangos cynnydd tuag at ei ganlyniadau.

Nid yw dealltwriaeth y Cyngor o dueddiadau tymor hwy a chyfranogiad trigolion wrth lunio ei agenda strategol wedi'i datblygu'n ddigonol ar hyn o bryd

Pam mae Egwyddor Datblygu Anadferadwy Susta yn bwysig

- 10 Pan ddechreuom ein gwaith archwilio o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru), roeddem yn cydnabod y byddai'n cymryd amser i gyrff cyhoeddus ymgorffori'r egwyddor datblygu cynaliadwy, ond gwnaethom hefyd nodi ein disgwyliad y byddem, dros y tymor canolig, yn disgwyl i gyrff cyhoeddus allu dangos sut mae'r Ddeddf yn llunio'r hyn y maent yn ei wneud. Mae bellach yn agosáu at saith mlynedd ers pasio Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol ac rydym bellach yn ail gyfnod adrodd y Ddeddf. Felly, byddem yn awr yn disgwyl i gyrff cyhoeddus allu dangos bod y Ddeddf yn rhan annatod o'u ffordd o feddwl ac yn llunio'n wirioneddol yr hyn a wnânt.

Yr hyn a ganfuwyd gennym

- Mae methodoleg adolygu corfforaethol y Cyngor yn cynnwys ystyried yr egwyddor datblygu cynaliadwy drwy gydol y broses o ddatblygu cynigion ar gyfer newid.
- Mae hyfforddiant a chefnogaeth y Cyngor i swyddogion o amgylch y pum ffordd o weithio yn helpu i ymgorffori'r egwyddor datblygu cynaliadwy yn y ffordd y caiff prosiectau eu datblygu. Mae bwrdd y rhaglen drawsnewid yn ystyried y Ddeddf wrth iddo wneud penderfyniadau ar allbynnau'r adolygiadau corfforaethol⁶.
- Er gwaethaf y fframwaith hwn, nid yw ystyriaeth y Cyngor o ffactorau a allai effeithio ar y defnydd o asedau dros y tymor hwy gan gynnwys datgarboneiddio, mwy o awtomeiddio arferion gwaith a mwy o weithio hyblyg wedi'i ddogfennu'n dda ar hyn o bryd.
- Ar hyn o bryd, mae'r Cyngor yn cydweithio ag amrywiaeth o grwpiau sector cyhoeddus a gwirfoddol eraill i rannu asedau ar sail weithredol. Mae'r Cyngor a Heddlu Gwent wedi datblygu Canolfan Ddiogelu ar y cyd ac mae Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwlans Cymru yn ceisio dyblu eu defnydd o ofod swyddfa yn y Sir. Bydd angen i'r Cyngor sicrhau ei hun bod datblygiadau gweithredol o'r fath yn cyflawni'r canlyniadau a fwriadwyd.
- Mae'r Cyngor wedi datblygu Canolfan Sector Cyhoeddus wedi'i lleoli yn Tŷ Penallta a chanolfan sector Cyhoeddus/Preifat yn y tŷ Winding. Ar adeg ein gwaith maes, roedd y cyfleusterau hynny'n aros am gymeradwyaeth i'w hagog yn seiliedig ar ganllawiau Llywodraeth Cymru.
- Er gwaethaf y ffaith bod y Cyngor a Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Caerffili (PSB) wedi datgan eu bod yn anelu at leihau nifer asedau'r sector cyhoeddus a chreu cyfleoedd i rannu defnydd a chydweithio, prin fu'r cynnydd a wnaed hyd yma. Mae'r BGC wedi nodi amrywiaeth o fanteision posibl o gynyddu defnydd a rennir ac mae cydweithredu yn cynnwys lleihau costau, mwy o ddefnydd ac effeithlonrwydd, llai o ddefnydd o ynni, llai o ôl troed carbon cyfunol, gwell cydweithrediad a dealltwriaeth rhwng y partneriaid a gwell gwasanaeth i'r cyhoedd.
- Yn 2020, cytunodd sefydliadau'r sector cyhoeddus yng Ngwent i gydweithio gyda'r bwriad o nodi dulliau strategol posibl o ymdrin ag Un Ystâd Gyhoeddus. Gall dull gweithredu o'r fath nodi hyblygrwydd, integreiddio a llai o ddibyniaeth i chwilio am atebion marchnad breifat a allai fod yn ad-dalu costau. Fodd bynnag, hyd yma mae'r cynnydd wedi'i gyfyngu gan ofynion gweithredol pandemig Covid-19.
- Yn ystod yr adolygiad o waith hyblyg, mae'r Cyngor yn cynnwys staff drwy gydol y broses, gan gynnwys arolygon o staff ac ymgysylltu parhaus ag undebau llafur. Fel rhan o gynllun peilot o'i ddull gweithredu ar gyfer canolfannau cymunedol, datblygodd y Cyngor dull priodol o gymryd rhan.

⁶ Hirdymor, atal, cydweithio, integreiddio a chynnwys

Efallai yr hoffai'r Cyngor sicrhau ei hun bod preswylwyr yn cael eu cynnwys yn gyson o'r cam cynharaf posibl, er mwyn deall eu hanghenion presennol ac yn y dyfodol yn ogystal â nodi dulliau posibl o ailgynllunio gwasanaethau cyfredol neu gynllunio gwasanaethau newydd.

- Drwy ei adolygiadau Corfforaethol, mae effaith newidiadau i asedau ar weithio hyblyg yn cael ei hystyried yn effeithiol. Mae asesiad effaith integredig y Cyngor yn dogfennu effaith asedau ar ei amcanion llesiant ei hun.

Mae trefniadau'r Cyngor yn cefnogi ystyriaeth weithredol o'i ddyletswyddau statudol, fodd bynnag, gall diffyg capasiti staff gyfyngu ar gyflawni'r newidiadau arfaethedig

Pam mae rheoli'r broses o gyflawni newidiadau arfaethedig i asedau yn effeithiol yn bwysig

- 11 Mae'n bwysig bod cynlluniau rheoli asedau yn cyflawni'r canlyniadau a fwriedir yn effeithlon ac yn effeithiol fel bod gwariant gwirioneddol mor agos at y lefelau a gynlluniwyd â phosibl a bod cynghorau'n cyflawni eu dyletswyddau statudol. Gall cydweithio effeithiol â sefydliadau eraill achymunedau sy'n annog pobl i ddiwallu eu hanghenion wella'r gwasanaethau a ddarperir i breswylwyr. Lle nad oes gan gynghorau yr ystod o sgiliau, gwybodaeth ac arbenigedd i reoli'n effeithiol y gwaith parhaus o reoli asedau a chyflawni newidiadau strategol, gallai hyn leihau'r gallu i gyflawni'r canlyniadau a fwriedir.

Yr hyn a ganfuwyd gennym

- Ym mis Hydref 2020, cytunodd y Cyngor ar bolisi ransfer Sset T Cymunedol. Mae'r polisi hwnnw'n gosod fframwaith ar gyfer sut y bydd y Cyngor yn gweithio gyda chymunedau i ystyried pa asedau a allai fod yn addas i'w trosglwyddo i ddiogelu asedau sydd â gwerth cymunedol i'w defnyddio yn y dyfodol, ond o dan drefniant rheoli/perchnogaeth gwahanol.
- Ar adeg ein gwaith maes, nid oes unrhyw asedau wedi'u trosglwyddo. Gallai dull strategol ehangach y Cyngor o ymgysylltu â'r gymuned, gan gynnwys ei gronfa grymuso cymunedau a sefydlwyd yn ddiweddar, arwain at fwy o ddiddordeb a mwy o ddefnydd o drosglwyddiadau o'r fath.
- Mae asesiad effaith integredig y Cyngor (IIA) yn broses barhaus wrth ddatblygu cynigion. Mae'r IIA yn cwmpasu dyletswyddau statudol y Cyngor o dan:
 - Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011;

- Deddf Llesiant Future G 2015;
- Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 a Safonau'r Gymraeg;
- Dyletswydd Economaidd-Gymdeithasol.
- Dylai'r broses barhaus o ddatblygu a mireinio'r IIA sicrhau'r Cyngor ei fod yn rhoi sylw dyledus i'w ddyletswyddau statudol pan fydd yn cyrraedd pwyntiau.
- Mae sefyllfa ariannol y Cyngor yn gryf fel y gwelwyd yn y ddau adroddiad diweddar ar Gynaliadwyedd Ariannol Archwilio Cymru ac mae'r rheoliadau ariannol yn nodi trefniadau llywodraethu clir ar gyfer caffael a gwaredu asedau.
- Rydym wedi nodi nifer o feysydd y gallai fod angen i'r Cyngor fynd i'r afael â hwy er mwyn cyflawni ei newidiadau arfaethedig yn effeithlon, yn economaidd ac yn effeithiol yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy. Mae these yn cynnwys:
 - mynd i'r afael â'r risg y mae'r Cyngor yn ei hwynebu, o ganlyniad i dueddiadau cenedlaethol, o fethu â recriwtio a chadw digon o staff sydd â'r sgiliau a'r arbenigedd cywir i gyflawni'r weledigaeth, e.e. arbenigwyr asedau, tîm digidol;
 - sicrhau bod dealltwriaeth gynhwysfawr a chyflawn o anghenion cymunedau am wasanaethau yn awr ac yn y dyfodol sy'n cael eu hadnewyddu o bryd i'w gilydd;
 - parhau i ymgysylltu â staff i reoli manteision ac anfanteision gweithio hyblyg;
 - sicrhau bod strategaethau corfforaethol perthnasol yn cael eu hintegreiddio'n effeithiol, er enghraifft digidol a datgarboneiddio, gyda'r gwasanaethau galw i mewn a dulliau gweithio hyblyg;
 - datblygu integreiddio mwy strategol gyda phartneriaid yn y sector cyhoeddus, a
 - rheoli'r broses o waredu asedau dros ben yn effeithiol, gan gynnwys ystyried Trosglwyddiadau Asedau Cymunedol fel dull gweithredu posibl.
- Mae bwrdd y rhaglen drawsnewid wedi ystyried recriwtio a chadw staff ac yn cydnabodnad yw'r Cyngor yn gallu dylanwadu'n llawn ar yr holl ffactorau sy'n gysylltiedig â hyn gan fod llawer o'r ffactorau hynny ar lefel Cymru gyfan. Gyda golwg ar y tymor hwy, mae'r Cyngor wedi datblygu rhaglen brentisiaeth ond mae'n cydnabod yr angen i gymryd camau mwy effeithiol i fynd i'r afael â'r heriau recriwtio a chadw y mae'n eu hwynebu yn y tymor byrrach, drwy ei weithredoedd ei hun a gweithio ar lefel ranbarthol a chenedlaethol i fynd i'r afael â'r heriau hynny.

Er mwyn adlewyrchu ei uchelgais gynyddol gall y Cyngor gryfhau ei ddefnydd o ddata i lywio ei ddealltwriaeth o berfformiad

Pam mae adolygu'n effeithiol y modd y cyflwynir newidiadau arfaethedig i asedau yn bwysig

12 Dylai cynghorau ddefnyddio data i fonitro a ydynt yn cyflawni'r canlyniadau a fwriadwyd yn effeithiol ac yn effeithlon dros y tymor byr a'r tymor hwy. Gall defnyddio data meincnodi roi cipolwg defnyddiol ar berfformiad unigol y Cynghorau a gall nodi cyfleoedd i ddysgu gan sefydliadau eraill.

Yr hyn a ganfuwyd gennym

- Mae gan dîm gwasanaethau eiddo'r Cyngor ystod eang o ddata am asedau'r Cyngor ac mae hyn yn rhoi dealltwriaeth fanwl i'r Cyngor o'i sylfaen asedau bresennol, gan gynnwys arolygon cyflwr, perfformiad ynni a phroffion statudol a chydymffurfiaeth cynnal a chadw. Canfuom nad yw'r Cyngor yn gosod targedau ar gyfer 12 o'r 26 mesur o fewn y cerdyn sgorio eiddo corfforaethol.
- Mae data'r Cyngor yn dangosmai ei ffocws yn ystod y blynyddoedd diwethaf yw sicrhau bod cydymffurfiaeth â gofynion profi statudol a chynnal a chadw wedi arwain at lefelau uchel iawn o gydymffurfiaeth ac ers 2017-18 mae'r Cyngor wedi ad-dalucost gwaith brys i adeiladau corfforaethol o £2.3m i £770k erbyn diwedd 2020-21.
- Ers 2007-08, mae'r Cyngor wedi buddsoddi mewn nifer o gynlluniau effeithlonrwydd ynni sydd wedi lleihau'r defnydd dilynol o ynni. Fodd bynnag, heb dargedau wedi'u datgan yn glir, nid yw'n glir a yw'r perfformiad gwirioneddol yn cyd-fynd â pherfformiad disgwylidig y Cyngor.
- Cyn y pandemig, cyhoeddodd y Cyngor adroddiad Adolygiad Eiddo blynyddol yn⁷ crynhoi data cyfredol a heriau'r dyfodol. Roedd y prif ddata yn yr adroddiad yn ymwneud â :
 - maint yr ystâd;
 - cyflwr yr ystâd;
 - cydymffurfiaeth statudol;
 - adeiladu uteils;
 - ôl troed carbon;
 - cyfnewid, caffael a gwaredu.

⁷ Cabinet Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili (15 Mai 2019) [Property Review report](#) (Er gwaethaf yr ymdrechion gorau, nid oeddem yn gallu dod o hyd i fersiynau Cymraeg o'r adroddiad hwn ar wefan y Cyngor.)

- Fel rhan o Asesiadau Perfformiad Cyfarwyddiaeth y Cyngor, a gyflwynwyd yn 2020, mae aelodau etholedig yn derbyn data ar y defnydd o gyfleustodau mewn swyddfeydd corfforaethol, gwerth amcangyfrifedig gwaith brys a hanfodol ar gyfer adeiladau corfforaethol a chydymffurfio ag ardystiad ar gyfer profion ac arolygu trydanol cyfnodol, nwy blynyddol, legionella blynyddol ac asesu risg tân.
- Er bod y DPAs yn cynnwys data perfformiad blynyddoedd blaenorol, nid ydynt yn cynnwys data ar gyflwr adeiladau a'r defnydd o adeiladau na thargedau. Felly, mae gan y Cyngor gyfle i gryfhau ei adroddiadau er mwyn sicrhau bod darllenwyr y DPAs yn deall y perfformiad cymharol sy'n cael ei adrodd.
- O ystyried uchelgeisiau datblygol y Cyngor ar gyfer ei ddefnydd o asedau, efallai y bydd y Cyngor am adolygu'r data o fewn ei fframwaith perfformiad asedau cyfredol er mwyn sicrhau bod y rheini'n rhoi'r ddealltwriaeth fwyaf o gyflawni canlyniadau arfaethedig y Cyngor.
- Efallai yr hoffai'r Cyngor hefyd ystyried sut y mae adroddiadau eiddo blynyddol yn y dyfodol yn nodi:
 - targedau perfformiad ar gyfer y flwyddyn gyfredol a pherfformiad mewn blynyddoedd blaenorol;
 - sut mae ei ddull asedau yn cyfrannu at ganlyniadau strategaethau eraill, er enghraifft, datgarboneiddio, gweithio hyblyg a digidol; a
 - sut mae strategaethau eraill gan gynnwys datgarboneiddio, gweithio hyblyg a digidol yn cyfrannu at ganlyniadau arfaethedig yr asedau.
- Er bod y Cyngor wedi cymryd rhan yn y broses o feincnodi casglu data ar asedau gyda chyrrff cyhoeddus eraill o'r blaen, canfuom nad yw'r Cyngor yn defnyddio data o'r fath yn gyson i ddeall perfformiad a llywio penderfyniadau yn y dyfodol Rhan o'n harchwiliad o asesiadau perfformiad cynghorau ledled Cymru ar gyfer blwyddyn ariannol 2020-21, nodwyd llai o gyfeiriad at wybodaeth gymharol am berfformiad er ein bod yn cydnabod bod y pandemig wedi arwain at atal rhywfaint o gasglu data cenedlaethol. Bydd y gallu i gymharu data a pherfformiad â sefydliadau eraill yn parhau i fod yn elfen bwysig o drefniadau i sicrhau gwerth am arian. Mae hyn yn her i gynghorau fynd i'r afael â hi, yn enwedig yng ngoleuni'r dyletswyddau asesu fel y'u nodir yn Neddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

Rhan dau: ymateb y Cyngor

- 13 Ar ôl i'n gwaith maes ddod i ben, cyflwynwyd ein canfyddiadau i'r Cyngor. Mae'r Cyngor wedi datblygu ei ymateb i'n hargymhellion a dangosir yr ymateb hwnnw yn Arddangosyn 3: isod.
- 14 Byddwn yn parhau i fonitro cynnydd y Cyngor o ran gweithredu'r camau hyn, ac i ba raddau y maent yn mynd i'r afael â'r materion a nodwyd gennym yn ein canfyddiadau.

Arddangosyn 3: mymateb anagement

Mae'r tabl canlynol yn nodi ymateb y Cyngor i'r argymhellion yn yr adroddiad hwn.

Cyf	Argymhelliad	Statws derbyn Nodwch a yw'r argymhelliad yn: 1. Derbyniwyd yn llawn 2. Derbyniwyd yn rhannol 3. Heb ei dderbyn	Ymateb y rheolwyr Nodwch yma sylwadau perthnasol ar y cynllun gweithredu arfaethedig mewn ymateb i'r argymhelliad	Dyddiad cwblhau Nodwch yma pan fyddwch yn bwriadu i'r ymateb rheoli gael ei gwblhau a'r canlyniad arfaethedig wedi'i gyflawni.	Swyddog cyfrifol (teitl)
A1	<p>Datblygu strategaeth asedau tymor hwy</p> <p>Wrth ddatblygu ei strategaeth rheoli asedau, dylai'r Cyngor sicrhau ei fod:</p> <ul style="list-style-type: none"> • yn ystyried tueddiadau tymor hwy a allai effeithio ar y gwasanaethau a ddarperir a'r defnydd effeithlon o asedau; • sicrhau cysondeb â chanlyniad dogfennau strategol perthnasol eraill, gan gynnwys datgarboneiddio a strategaethau digidol; • yn nodi canlyniadau arfaethedig y Cyngor dros y 	1. Derbyniwyd yn Llawn	<p>Mae'r Cyngor yn y broses o benodi Pennaeth Tir ac Eiddo newydd a fydd yn gyfrifol, ymhlith pethau eraill, am ailddatblygu ac integreiddio Cynlluniau Rheoli Asedau'r Cyngor a sicrhau eu bod yn integreiddio â'r gyfres ehangach o ddogfennau strategol.</p> <p>Rhagwelir y bydd deiliad newydd y swydd yn ymgymryd â'r rôl yn yr Hydref a bydd y dull o adnewyddu dull y Cyngor o reoli asedau yn flaenoriaeth allweddol.</p> <p>Fel rhan o'r gwaith o ailddatblygu'r dulliau o Reoli Asedau, bydd y Cyngor yn sicrhau bod allbynnau a chanlyniadau priodol yn cael eu pennu</p>	<p>Ebrill 2023</p> <p>Ebrill 2023</p> <p>Ebrill 2023</p>	<p>Cyfarwyddwr Corfforaethol Yr Economi a'r Amgylchedd</p> <p>Cyfarwyddwr Corfforaethol Yr Economi a'r Amgylchedd</p> <p>Pennaeth Tir ac Eiddo</p>

	<p>tymor byr, y tymor canolig a'r tymor hwy;</p> <ul style="list-style-type: none"> • yn nodi mesurau perfformiad CAMPUS sy'n rhoi cipolwg i'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau; a • diwygio meini prawf y Cynllun Rheoli Ardal Gwasanaeth i gynnwys ystyriaeth weithredol o anghenion preswylwyr yn y tymor canolig i'r tymor hwy. 		<p>gyda thargedau ac amserlenni'n cael eu cyflwyno lle bo'n briodol.</p> <p>Bydd y Cyngor hefyd yn ceisio cynnwys rhai cwestiynau rheolaidd penodol yn ei Sgwrs nesaf yng Nghaerffili a fydd yn rhoi cipolwg ar farn trigolion ar asedau cymunedol a'u defnydd.</p>	Ionawr 2023	Pennaeth Trawsnewid
A2	<p>Neilltuo Adnoddau</p> <p>Sicrhau adnoddau digonol a medrus i gyflawni'r weledigaeth strategol yn effeithiol, gan gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rheoli'r broses o waredu neu drosglwyddo asedau dros ben; • gweithredu atebion digidol, a 	1. Derbyniwyd yn Llawn	<p>Mae'r Cyngor wrthi'n penodi Pennaeth Tir ac Eiddo ar hyn o bryd.</p> <p>Mae'r Cyngor wrthi'n datblygu dull newydd o Recriwtio a Dethol a gynlluniwyd i wella ei siawns o sicrhau a chadw adnoddau hanfodol.</p>	Hydref 2022 Hydref 2022	<p>Cyfarwyddwr Corfforaethol Yr Economi a'r Amgylchedd</p> <p>Cyfarwyddwr Corfforaethol Addysg a Gwasanaethau Corfforaethol</p>

<ul style="list-style-type: none"> ymgysylltu â chymunedau a'u cynnwys yn eu hanghenion. 	<p>Mae'r Cyngor yn archwilio cyfleoedd i ddarparu cymorth ychwanegol ar gyfer adnoddau hanfodol drwy berthynas well â'i gadwyni cyflenwi.</p> <p>Mae'r Cyngor wrthi'n gweithredu strategaeth cwmwl i ddiogelu ei ddull o ddarparu atebion digidol yn y dyfodol drwy ddefnyddio Meddalwedd fel Gwasanaeth.</p>	Hydref 2022	Pennaeth Cwsmeriaid a Digidol
	<p>Bydd y Cyngor, yn ogystal ag addasu ei Sgwrs Caerffili i geisio barn ar asedau, yn cryfhau ymhellach yr agweddau ar gynnwys unrhyw warediadau neu newidiadau i wasanaethau presennol.</p>	Parhaus	Pennaeth Cwsmeriaid a Digidol
	<p>Mae gwaith strategol i gynnwys y gymuned eisoes wedi'i raglennu i sicrhau bod asedau, yn enwedig y rhai sy'n gysylltiedig ag adolygiad corfforaethol Walk In Services, yn cael eu datblygu o amgylch anghenion y gymuned.</p>	Ionawr 2023	Pennaeth Trawsnewid
	<p>Mae'r dull hwn yn unol â Fframwaith Ymgynghori ac Ymgysylltu'r cyngor, a fabwysiadwyd ym mis Chwefror 2020.</p>	Yn unol ag amserlenni sy'n gysylltiedig ag adolygiad corfforaethol Walk In Services	Arweinydd Trawsnewid – Mewnwelediad a Gwybodaeth i gefnogi gwaith grŵp prosiect Ehangach Cerdded mewn Gwasanaethau
	<p>Proses barhaus o dynnu sylw at gyfleoedd o fewn y cynllun</p>		

			Trosglwyddo Asedau Cymunedol gydag aelodau'r gymuned yn ystod y broses ymgysylltu		
A3	<p>Gwerthuso manteision gweithio mewn partneriaeth</p> <p>Cydweithio â phartneriaid yn y sector cyhoeddus ledled Gwent i werthuso manteision posibl datblygu dull hirdymor strategol o ymdrin ag un ystâd gyhoeddus.</p>	2. Derbyniwyd yn Rhannol	<p>Er bod manteision amlwg ac amlwg yn deillio o gydweithio â chyrrff eraill yn y sector cyhoeddus, mae ymdrechion blaenorol i wneud hynny ar draws BGC Gwent wedi bod yn heriol ac yn dibynnu ar bartneriaid sydd am fynd ar drywydd cyfleoedd. Nid yw'r argymhelliad hwn, felly, yn gwbl yn rhodd y Cyngor i'w ddatrys.</p> <p>Wedi dweud hynny, mae dyfodiad arferion gweithio Ystwyth yn amlwg yn darparu cyfleoedd newydd i bartneriaid preifat neu gyhoeddus ddefnyddio capasiti adeiladu segur, gan wneud y defnydd gorau o asedau tra'n lleihau'r costau.</p>	Rhagfyr 2022	Cyfarwyddwr Corfforaethol

Ar hyn o bryd mae'r Cyngor yn ffurfioli ei ddull o weithio Ystwyth ac wrth wneud hynny mae'n asesu ei ofynion o ran capasiti yn y dyfodol ar draws ei adeiladau gweinyddol. Wrth i'r ymarfer hwn ddod i ben, bydd y Cyngor yn ymgysylltu â phartneriaid i asesu'r cyfleoedd i gydleoli.

Addysg a
Gwasanaethau
Corfforaethol



Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan: www.archwilio.cymru

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.
Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.